

George Calinescu - personalitate complexa

George Calinescu s-a nascut la 19 iunie 1899 in Bucuresti. Studii liceale la Iasi si Bucuresti. Debuta cu versuri in revista "Sburatorul " (1919). Dupa absolvirea Facultatii de litere isi continua studiile la Scoala romana din Roma. Functioneaza ca profesor de liceu la Timisoara si Bucuresti. Editeaza revistele "Sinteza " (1927) si "Capricorn " (1930). Codirector, in 1933, la "Viata romaneasca". Isi ia doctoratul la Iasi, in 1936, cu o teza despre Avatarii faraonului TIĂ , manuscris eminescian. Conferentiar la Universitatea din Iasi , apoi, din 1945, profesor la Universitatea bucuresteană. Membru al Academiei Romane (1949). Director al Institutului de istorie literara si folclor din Bucuresti. Moare la 12 martie 1965 in Otopeni -Bucuresti.

-George Calinescu - personalitate complexa-

G. Calinescu face parte din seria scriitorilor de formatie enciclopedica, ale caror personalitate si activitate plurivalenta este coplesitoare.

Opera lui G. Calinescu este unitara, in sensul ca aceleasi modalitati estetice circula de la proza la istorie literara, de la critica la poezie, intr-un univers literar coerent. Criticul este dublat de creator, de artist.

Conform principiului ca : " a intelege inseamna a crea din nou, a reproduce in tine momentul initial al operei ", Calinescu incearca sa fondeze o metoda critica similara creatiei; avand permanent in vedere procesul istoric, " viseaza pe marginea textelor si le duce mai departe ideea si mesajul, aratand ceea ce ar fi putut deveni cartea ".

G. Calinescu a fost poet, romancier, dramaturg, eseist si istoric literar. Teoricianul a subliniat ca tipurile clasic si romantic nu sunt absolute, puritatea lor este inexistentă in realitate. Criticul porneste de la poezie pentru a -si exprima punctul de vedere estetic, pentru a defini "universul poeziei ", dar descinde in poezie din sfera culturii.

Lirica lui este romantica, dar este in egala masura clasica si moderna. Poezia incanta prin muzica, intelectualitate si cultura: " Canoanele cunosc cum sa te fac Hexarca / Venerei cipriote, / Am comentat adanc pe marele Petrarca / Si pe batranul Goethe " (Epitalam). Umorul disimulat, sentimentul iubirii, variatiile pe teme clasice se realizeaza toate in lumina unei pasiuni lucide.

G. Calinescu vine in literatura romana din literatura univesala, avand convingerea ca unui critic si unui istoric literar, pe langa pregatirea de specialitate si filozofica, ii este necesara cunoasterea in adancime macar a unei literaturi straine. Numai astfel se pot raporta valorile nationale in contextul literaturilor lumii sau numai astfel este posibila o ierarhizare a valorilor.

Impresia pe care o da literatura lui G. Calinescu, in totalitatea ei, este de opera armonioasa, creatie a unui "scriitor total ". Ca elemente de corespondenta, precum si ca trasaturi specifice operei calinesciene in general, care dau unitate acesteia, pot fi enumerate : 1) circulatia mijloacelor

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

artistice si a procedeelor de disociere de la roman la istorie literara, monografii si invers; 2) placerea regiei; 3) monumentalul si grandiosul; 4) imaginatia rabelais - iarna; 5) jocul presupunilor, al comentariilor psihologice sau eseistice; 6) elemente de cosmogonie;

"Procedee specifice romanului trec in istoria literara, precum cele specifice istoriei literare trec in roman " (1). Astfel, in Istoria literaturii romane de la origini pana in prezent " sunt celebre portretele (de exemplu N. Iorga, vazut la o lectie, sau Mateiu Caragiale, prezentat intr-o viziune sarjata de pamflet); sau folosirea peisajului , situand scriitorul in mijlocul naturii care l - a produs (I. Creanga sau Octavian Goga); in alta parte, face asociatii plastice (valsurile in alb ale lui Bacovia amintesc tehnica vapoara a lui Degas) sau trimiteri auditive (erotica lui N. Vacarescu e fluierata pe naiuri campestre); elemente de umor si ironie ; au ramas celebre propozitiile sintetice care definesc si caracterizeaza un scriitor: Hogas este "un minor mare "; D. Cantemir este un Lorenzo de Medici al nostru.

Istoria literaturii de la origini pana in prezent este un adevarat roman; scriitorii devin personaje, ca intr-o carte de fictiune, grupati "in trei categorii tipologice: tipul boierului generos, revolutionar din inteligenta, ideolog ardent, fraternizand cu masele - M. Kogalniceanu, V. Alecsandri, Al. Odobescu; al doilea tip este cel al ruralului ideolog patimas, alaturi de tarani, cu repulsie fata de aristocrat si orasean - M. Eminescu, G. Cosbuc si L. Rebreanu; si, in sfarsit, " tagma " balcanicilor, a micilor targoveti sau boiernasi - A. Pann, I. L. Caragiale, I. Minulescu, Ion Barbu, T. Arghezi, Urmuz . In Istoria literaturii romane de la origini pana in prezent, G. Calinescu face si critica sociologica, psihologica si estetica; o " critica completa ", cum ar spune G. Ibraileanu, intr-o viziune grandioasa, pornind de la miturile nationale si terminand printr-o sinteza a specificului nostru national.

" Placerea regiei " (2) (N. Manolescu); exista in romane dar ea poate fi detectata si in Istoria literaturii romane de la origini pana in prezent; autorul alege mastile actorilor, le cauta pozitia in scena si gesturile. Personajele din piesele de teatru (Phedra, Napoleon si Sf. Elena,Irod - Imparat si Brezaia etc.) " danseaza, vorbesc in versuri, canta, fac tumbe ". Se poate vorbi, de asemenea, de placerea jocului superior, al inteligentei, atat in paginile de critica, cat si in proza, poezie sau publicistica.

" Gustul extraordinar pentru monumental, grandios, enorm "(3) da organicitate operei; sunt cantate elementele primordiale ale naturii, in poezie (apa, focul, aerul, pamantul), campiile oceanice din Cartea nuntii, cirezile enorme din Enigma Otiliei, fantasticul plan al orasului, in Bietul Ioanide.

Gustul pentru grandios ii adauga N. Manolescu imaginatia rabelais - iarna (4); personajele sunt privite in detalii exagerate pana la grotesc: Stanica Ratiu, mos Costache, matusa Aglaie (Enigma Otiliei) sau Gaittany, Sufletel (Bietul Ioanide).

" Jocul presupunerilor, al comentariilor psihologice sau estetice" (5) ne trimite la procedee care tin de romanul modern: scrisorile din Scrinul negru, din care se dezvolta insasi al lui Felix in fata

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

fotografiei Otiliei, crearea unor personaje al caror comportament scapa determinarilor exacte, cum ar fi Otilia.

In sfarsit, " elementele de cosmogonie " (6) (aerul, apa etc.), stabilite de G. Calinescu in Universul poeziei, se regasesc in poezie si proza, in istoria literaturii sau in monografii.

-G. Calinescu - romancier-

In 1932, G. Calinescu sustinea ideea unui roman de atmosfera moderna, desi respingea teoria teoria lui Camil Petrescu despre sincronizarea obligatorie a literaturii cu filozofia si psihologia epocii argumentand ca " literatura nu e in legatura cu psihologia ci cu sufletul uman ". La intrebarea care se punea in epoca - daca romanul trebuia sa fie balzacian, sthieldian, tolstoian sau proustian - G. Calinescu raspunde prompt: " Trbuie sa fim cat mai originali, si ceea ce confera originalitate unui roman nu este metoda, ci realismul fundamental ". Scriitorul pledeaza pentru ideea ca orice roman trebuie sa fie, in mod necesar, si analitic.

Romanele lui G. Calinescu se definesc prin cateva trasaturi comune: depasesc realismul clasic, asimiland experientele romanului modern creeaza caractere dominate de o singura trasatura majora, ridicate la tipologii de mare circulatie universala, avarul, arivistul (ele fiind insa un pretext - cum marturiseste insusi scriitorul - pentru introinspectie). Asadar, romancierul " reface clasicismul ", trecand prin experienta curentelor literare, pe care le considera, consecvent principiilor sale teoretice, relative. Tehnica narativa, prin fixarea caracterelor in spatiu si timp, prin descrierea minutioasa a cadrului fizic in care se desfasoara actiunea, cu speciala erudita atentie pentru arhitectura cladirilor, pentru interioare, pentru operele de arta plastica ce le impodobesc, detasarea fata de personaje si crearea de tipuri ne trimit la Balzac si la realismul secolului al XIX - lea.

Balzacianismul apare in primul roman, Cartea nuntii, in descrierea " Casei cu molii " si in conturarea personajelor care o locuiesc. Latura balzaciana a romanelor se continua in Enigma Otiliei, prin tema (istoria unei mosteniri) si prin descrierea interioarelor, a strazii, a arhitecturii caselor, prin creatia de tipuri; ea urca in Bietul Ioanide si in Scrinul negru, prin descrierea interioarelor, prezentarea universitarilor, a societatii romanesti din deceniile 4 - 5 ale secolului nostru.

Avarul si arivistul sunt cuprinsi in alte registre, iar Otilia devine o fiinta complexa, ca urmare a faptului ca este vazuta din unghiul fiecarui personaj venit in raport cu ea. Astfel, G. Calinescu depaseste datele realismului clasic, asimiland experientele romanului din secolul XX. Romanul include elemente eseistice, prin reflectiile asupra iubirii, a literaturii, a politicii, precizand atmosfera locala si timpul istoric, fixand imaginea unei lumi prin ceea ce are ea mai specific; elemente lirice - Cartea nuntii este un poem al iubirii; liric este si romanul iubirii dintre Felix si Otilia; lirismul persista in Bietul Ioanide si in Scrinul negru, prin Ioanide arhitect de geniu, si prin Caty Zanoaga, parvenita fara scrupule, pe care sentimentul iubirii o reabiliteaza pana la un punct.

-Istoria literaturii romane de la origini pana in prezent-

Opera monumentala, de referinta in cultura romana si comparabila doar cu creatiile unor mari istorici literari straini, precum de Sanctis ori G. Landson, Istoria literaturii a fost publicata de G. Calinescu in 1941, in " timpuri de suferinta nationala ", cu scopul de a da " oricui increderea ca avem o stralucita literatura ", care slujeste " drept cea mai clara harta a poporului roman ".

Un prim element de noutate al acestei lucrari este acela al perspectivei estetice asupra intregii evolutii a literaturii romane in timp, acordand atentie doar personalitatilor care au creat o opera cu valori artistice si renuntand la autorii (mai cu seama din literatura veche) care au numai merite ce tin de istoria culturii in general, precum Coresi. Pe de alta parte, personalitati ale trecutului literaturii noastre sunt privite intr-o noua lumina, in masura in care anunta modalitati artistice ale unor scriitori de mai tarziu: la cronicarii munteni descopera, de exemplu, " miscarea teatrului unui Delavrancea " sau fraze caragialesti.

G. Calinescu reia si aplica in Istoria literaturii ideea, enuntata in lucrarea Principii de estetica, dupa care " nu e cu putinta o critica fara perspectiva totala istorica ", dupa cum si istoria literaturii trebuie sa apeleze la criteriile estetice ale criticului: " [] istoria literara este o istorie de valori si ca atare cercetatorul trebuie sa fie in stare intai de toate sa stabileasca valori, adica sa fie critic ".

Istoria literaturii, comparata de unii comentatori cu un roman ale carui personaje ar fi scriitorii, vadeste faptul ca, in personalitatea lui G. Calinescu, istoricul literar si criticul se asociaza cu prozatorul de mare talent: pagini precum cele dedicate portretului lui N. Iorga sau descrierii Rasinarilor se inscriu printre filele antologice ale literelor romanesti.